

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

11 JUIN 1964.

Projet de loi relatif au statut des membres du personnel de l'enseignement de l'Etat.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EDUCATION NATIONALE (1)
PAR M. JENNARD.

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Exposé de M. le Ministre de l'Education nationale et de la Culture.

A. *Raisons d'être du statut projeté.*

Le projet de loi relatif au statut des membres du personnel de l'Enseignement de l'Etat est extrêmement important.

Le statut actuel est inexistant; on ne dispose, en effet, pour déterminer la situation du personnel enseignant de l'Etat, que d'un ensemble disparate de dispositions légales, autonomes dans leur conception, selon le genre d'enseignement qu'elles régissent.

Elles aboutissent à établir des situations et des droits différents pour des fonctions semblables ce qui est injustifiable.

Faut-il rappeler, à cet égard, le sort différent qui est réservé, en ce qui concerne le volume des heures de prestations, aux professeurs de pratique profession-

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Leynen, président; Block, Busieau, Crommen, Henckaerts, Henskens, Lauwereins, Leysen, Neefs, Reyntjens, Vandekerckhove, Vandermeulen, Mlle Wibaut et M. Jennard, rapporteur.

R.A 6693

Voir :

Document du Sénat :

264 (Session de 1963-1964) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

11 JUNI 1964.

Ontwerp van wet betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
NATIONALE OPVOEDING (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. JENNARD.

DAMES EN HEREN,

I. — Uiteenzetting van de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur.

A. *Bestaansredenen van het ontworpen statuut.*

Het ontwerp van wet betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs is uitermate belangrijk.

Thans bestaat er geen statuut : om de positie van het onderwijzend personeel van de Staat vast te stellen beschikt men slechts over een uiteenlopend geheel van wetsbepalingen, die elk een eigen regeling bevatten voor het soort van onderwijs waarop zij afgestemd zijn.

Zo komt het dat verschillende posities worden geschapen en uiteenlopende rechten worden toegekend voor soortgelijke ambten, hetgeen niet te verantwoorden is.

Dient in dit verband te worden herinnerd aan de verschillende behandeling, wat betreft het aantal uren prestaties, die te beurt valt aan de leraars in de

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Leynen, voorzitter; Block, Busieau, Crommen, Henckaerts, Henskens, Lauwereins, Leysen, Neefs, Reyntjens, Vandekerckhove, Vandermeulen, Meij. Wibaut en de heer Jennard, verslaggever.

R.A 6693

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

264 (Zitting 1963-1964) : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

nelle, selon qu'ils sont affectés à l'enseignement moyen ou à l'enseignement technique.

L'exposé des motifs cite, du reste, une série d'anomalies qui résultent de cet ensemble législatif hétérogène. Et l'énumération est loin d'être exhaustive.

D'autre part, les organisations syndicales, de toutes tendances, réclament, depuis longtemps, un statut tel, qu'il introduise l'unité, là où elle doit exister, parmi le personnel des établissements d'enseignement.

B. Caractéristiques du statut projeté.

La fonction enseignante, dans le cadre de l'organisation de l'Etat, fait partie de la fonction publique; on serait donc tenté de régler les dispositions statutaires qui la concernent, par voie d'arrêtés royaux, ainsi qu'on l'a fait pour le personnel des ministères.

Cependant l'article 17 de la Constitution, ainsi formulé en son second alinéa : « L'instruction publique donnée aux frais de l'Etat est également régie par la loi », interdit ce simple recours à l'exécutif.

C'est donc le législateur qui doit intervenir, comme il l'a toujours fait précédemment, par exemple la loi organique de l'enseignement technique du 29 juillet 1953. Mais il est un écueil qu'il faut cependant éviter : élaborer une loi de détail, qui confinerait l'enseignement dans l'immobilisme, qui ne pourrait tenir aucun compte de l'évolution.

C'est pourquoi le projet qui est présenté aujourd'hui est un projet de loi de cadre.

Aucun des arrêtés royaux d'application ne pourra être pris sans délibération du Comité de consultation, où les syndicats sont représentés. Et ce comité de consultation pourrait prendre l'initiative dans l'un ou l'autre domaine, s'il le jugeait nécessaire.

On ne peut toutefois demander au législateur d'accorder un simple blanc seing. Les principes généraux doivent donc être différés par la loi.

D'autre part, le 8 mai 1963, la Commission permanente du Pacte scolaire, dans un protocole auquel ont souscrit les représentants des trois partis traditionnels, a déterminé les conditions de recrutement et de promotion. Des arrêtés royaux, pris les 7 et 8 avril 1964, ont fixé ces dispositions. Seul, l'arrêté qui concerne l'enseignement normal n'a pu être pris, parce que l'article 10 des lois sur l'enseignement normal, coordonnées le 30 avril 1957, fixe les conditions de recrutement dans cet enseignement.

Ces arrêtés royaux constituent une anticipation, mais le Roi reste compétent pour les modifier.

beroepspraktijk, al naar zij les geven in het middelbaar onderwijs of in het technisch onderwijs ?

De memorie van toelichting vermeldt overigens een reeks abnormale toestanden die het gevolg zijn van dit heterogeen wetgevingsarsenaal. En de opsomming is nog verre van volledig.

Anderzijds eisen de vakbondsorganisaties van alle strekkingen sedert lang een statuut dat, waar nodig, eenheid brengt voor al het personeel van de onderwijsinrichtingen.

B. Kenmerken van het ontworpen statuut.

Binnen het raam van de organisatie van de Staat maakt het leraarsambt deel uit van het openbaar ambt; men zou dus geneigd zijn de desbetreffende statutaire regelingen te laten treffen bij koninklijke besluiten, zoals gedaan werd voor het personeel van de ministeries.

Artikel 17 van de Grondwet, waarvan het tweede lid zegt dat : « Het openbaar onderwijs, op 's Lands kosten gegeven, eveneens bij de wet wordt geregeld », verbiedt evenwel dit eenvoudig beroep op de Uitvoerende Macht.

Het is dus de wetgever die moet optreden, zoals hij dat vroeger steeds gedaan heeft. Om maar een voorbeeld te noemen, de wet tot inrichting van het technisch onderwijs van 29 juli 1953. Maar er is een klip die moet worden vermeden, namelijk het opstellen van een detailwet die het onderwijs tot immobilisme zou doemen en die geen rekening zou kunnen houden met de evolutie.

Daarom is het thans voorgestelde ontwerp een ontwerp van kaderwet.

Geen enkel koninklijk toepassingsbesluit zal kunnen worden genomen zonder beraadslaging van de Raad van advies, waarin de vakbonden vertegenwoordigd zijn. En die Raad van advies zou initiatieven kunnen nemen op het een of ander gebied, indien het zulks noodzakelijk acht.

Het is evenwel onmogelijk de wetgever te verzoeken een blanco wissel te ondertekenen. De algemene beginselen moeten dus door de wet worden vastgelegd.

Anderzijds heeft de Permanente Commissie van het Schoolpact op 8 mei 1963 de voorwaarden inzake aanwerving en bevordering bepaald in het protocol dat werd ondertekend door de vertegenwoordigers van de drie traditionele partijen. Koninklijke besluiten die op 7 en 8 april 1964 werden genomen, hebben die maatregelen vastgesteld. Alleen het besluit dat betrekking heeft op het normaalonderwijs kon niet worden genomen, omdat artikel 10 van de wetten op het normaalonderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957, de aanwervingsvoorwaarden voor dit soort van onderwijs vaststeld.

Deze koninklijke besluiten lopen vooruit op de toekomstige regeling, maar de Koning blijft bevoegd om ze te wijzigen.

C. Contenu général du statut projeté.

Article premier.

Le statut s'applique au personnel de tous les établissements d'enseignement, des internats et des services d'inspection.

Cet article indique en outre les diverses matières à propos desquelles le Roi devra prendre des arrêtés.

Article 2.

Les diverses fonctions sont réparties en fonction de recrutement, de sélection et de promotion. Le Ministre précise ce qu'il faut entendre par fonction de sélection. Exemple : professeur d'école normale, instituteur d'école d'application.

Article 3.

Le classement du personnel s'effectue parmi 5 catégories.

Article 4.

Conditions générales d'accès à une fonction de recrutement

Article 5.

Conditions générales d'accès à une fonction de sélection ou de promotion.

Article 6.

Détermination des autorités chargées de nominations dans les diverses catégories.

Article 7.

Création du Conseil national de l'Enseignement; attributions et fonctionnement.

Article 8.

Délai de publication des arrêtés royaux fixant le statut. A ce propos, le Ministre tient à préciser que l'on n'a pas voulu envisager qu'il serait nécessaire d'attendre les deux années prévues pour mettre le statut en vigueur; mais que l'on a voulu de donner le temps suffisant pour rencontrer toutes les préoccupations du personnel à mesure qu'elles se feraient.

Article 9.

Nomenclature des dispositions légales à abroger.

C. Algemene inhoud van het ontworpen statuut.

Artikel 1.

Het statuut geldt voor het personeel van alle onderwijsinrichtingen, van de internaten en van de inspectiediensten.

Dit artikel vermeldt bovendien de verschillende onderwerpen waarvoor de koning besluiten moet nemen.

Artikel 2.

De verschillende ambten worden ingedeeld in aanwervingsambten, selectieambten en bevorderingsambten. De Minister geeft nader aan wat dient te worden verstaan onder selectieambt. Bijvoorbeeld : leraar aan een normaalschool, onderwijzer aan een oefenschool.

Artikel 3.

De personeelsleden worden ingedeeld in 5 categorieën.

Artikel 4.

Algemene voorwaarden tot benoeming in een aanwervingsambt.

Artikel 5.

Algemene voorwaarden tot benoeming in een selectie- of bevorderingsambt.

Artikel 6.

Aanwijzing van de overheid die belast is met de benoemingen in de verschillende categorieën.

Artikel 7.

Instelling van de Nationale Raad voor het Rijks-onderwijs; bevoegdheden en werking.

Artikel 8.

Bekendmakingstermijn van de koninklijke besluiten tot vaststelling van het statuut. In dit verband wenst de Minister erop te wijzen dat men niet heeft willen overwegen dat het noodzakelijk zou zijn twee jaar te wachten zoals voorzien is om het statuut in werking te doen treden; maar dat men zichzelf voldoende tijd heeft willen laten om tegemoet te komen aan alle zorgen van het personeel, naarmate die aan de dag zouden treden.

Artikel 9.

Lijst van de op te heffen wetsbepalingen.

Article 10.

Entrée en vigueur de la loi.

Terminant son exposé, le Ministre précise, d'une part que l'adoption du statut du personnel enseignant de l'Etat est sans effet sur l'enseignement subventionné, d'autre part que le brevet d'aptitude ne sera pas exigé des membres du personnel de l'enseignement subventionné.

II. — Discussion générale.

Un membre de la Commission fait remarquer qu'il est difficile de discuter du projet sans faire allusion aux arrêtés royaux qui sont déjà parus.

Dorénavant, dit-il, 10 ans d'ancienneté dans l'enseignement de l'Etat seront exigés du candidat à une promotion, soit direction, soit inspection (sauf toutefois en ce qui regarde l'inspection de l'enseignement primaire, l'inspection des cours pratiques et techniques de l'enseignement technique et de direction d'établissements techniques à haute spécialisation).

S'il est normal, dit-il, que l'on réserve les postes de direction des établissements de l'Etat à ceux qui ont choisi de développer leur carrière dans les écoles de l'Etat, il ne peut tout de même marquer son accord sur le fait que les agents des provinces et des communes ne pourront plus accéder aux fonctions d'inspection; et il se demande si, par cette mesure, l'Etat ne va pas se priver d'excellents inspecteurs.

Le ministre ne peut pas partager cette façon de voir. L'inspecteur, dit-il, est porteur de l'esprit d'un enseignement déterminé; les villes ne nommeraient pas autrement, elles ne feraient pas appel aux membres du personnel de l'Etat.

L'inspection doit faire régner un climat pédagogique et partant, on ne peut la séparer de son réseau, ni la recruter en dehors de son réseau.

On objectera que ces inspecteurs accomplissent cependant des missions dans les réseaux extérieurs; mais il s'agit là, en fait de missions de contrôle, et c'est ce qui justifie davantage encore leur choix parmi le personnel de l'Etat.

Du reste, les organisations syndicales n'ont cessé de faire des propositions dans le même sens.

D'autre part, l'article 6 de la loi du 29 mai 1959 donne à chaque réseau la responsabilité de son organisation et de ses méthodes; le respect de cette disposition veut que l'Etat ne choisisse ses inspecteurs que parmi son personnel.

Enfin, le souci des négociateurs, en matière de respect des accords du Pacte, a toujours été qu'il ne soit pas possible que, par des infiltrations, des membres appartenant au réseau subventionné viennent dans le réseau de l'Etat. Si l'on avait admis le recrutement d'inspecteurs parmi le personnel des communes et des provinces, on allait à l'encontre de ce but.

**

Artikel 10.

Inwerkingtreding van de wet.

Tot besluit van zijn betoog zegt de Minister enerzijds dat de goedkeuring van het statuut van het onderwijzend personeel van de Staat geen invloed heeft op het gesubsidieerd onderwijs en anderzijds dat de akte van bekwaamheid niet zal worden geëist van de personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs.

II. — Algemene bespreking.

Een commissielid merkt op dat het ontwerp moeilijk kan worden besproken zonder verwijzing naar de koninklijke besluiten die reeds verschenen zijn.

Voortaan, zo zegt hij, zal 10 jaar anciënniteit in het Rijksonderwijs worden geëist van de gegadigden voor een bevordering hetzij in een bestuursfunctie, hetzij in een inspectiefunctie (behalve evenwel wat betreft de inspectie van het lager onderwijs, de inspectie van de praktische en technische leergangen in het technisch onderwijs en de directie van inrichtingen voor zeer gespecialiseerd technisch onderwijs).

Al is het vrij normaal, aldus dit commissielid, dat de directieposten van de Rijksinrichtingen worden voorbehouden aan degenen die verkozen hebben hun loopbaan in de Rijksscholen op te bouwen, toch kan hij er niet mee akkoord gaan dat de personeelsleden van de provincies en gemeenten niet langer zullen kunnen worden benoemd in inspectieambten; en hij vraagt zich af of de Staat door deze maatregel niet afziet van de diensten van uitstekende inspecteurs.

De Minister kan het hiermee niet eens zijn. De inspecteur, zo zegt hij, is de drager van de geest van een welbepaald soort van onderwijs; de steden zouden niet anders te werk gaan bij hun benoemingen, zij zouden geen beroep doen op de personeelsleden van de Staat.

De inspectie moet een pedagogisch klimaat scheppen en bijgevolg kan zij niet worden gescheiden van haar onderwijsnet, noch er buiten worden aangevorven.

Men zal opwerpen dat deze inspecteurs opdrachten vervullen in buitenlandse onderwijsnetten; maar dan gaat het in feite om controle-opdrachten en daardoor is het nog meer verantwoord dat zij dan uit het Rijkspersoneel worden gekozen.

De vakbonden hebben trouwens nooit opgehouden voorstellen in dezelfde zin te doen.

Anderzijds laat artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 ieder onderwijsnet de verantwoordelijkheid voor zijn eigen organisatie en methoden; wil de Staat deze bepaling in acht nemen, dan moet hij zijn inspecteurs uitsluitend uit zijn personeelsleden kiezen.

Ter zake van de naleving van de overeenkomsten van het Pact ten slotte was het steeds de zorg van de onderhandelaars dat het onmogelijk zou zijn dat leden die behoren tot het gesubsidieerd onderwijsnet, door infiltratie naar het onderwijsnet van de Staat zouden kunnen overgaan. Door de aanwerving van inspecteurs onder het gemeente- en provinciepersoneel te aanvaarden zou men afbreuk hebben gedaan aan dit doel.

**

Le même commissaire pose la question de savoir quels sont les services administratifs qui peuvent être pris en considération, avec un maximum de cinq ans, en vue d'établir la période de dix ans de services, exigés pour subir les épreuves conduisant à l'obtention du brevet d'aptitude.

Le Ministre précise qu'il s'agit uniquement des services administratifs que peut remplir un enseignant en tant que tel, à savoir une mission syndicale ou mission à l'étranger dans le cadre des relations culturelles internationales.

Ainsi, il est bien clair que les services effectués en qualité de rédacteur, par exemple, au sein du Département, par le titulaire d'un diplôme d'enseignement, qui n'aurait pas réussi à se faire désigner dans une école, ne peuvent pas être pris en considération

*
**

Le même membre pose une troisième question : il demande si les mesures prévues en matière de promotion sont applicables à l'enseignement à horaire réduit de l'Etat.

La réponse est non.

*
**

Un autre commissaire désire savoir si la partie écrite de l'épreuve subie en vue de l'obtention du brevet de promotion, sera jugée par plusieurs personnes, ceci afin d'éviter qu'un seul examinateur ne se laisse influencer par des considérations d'ordre philosophique qu'aurait exprimées le candidat.

Le Ministre signale que la partie écrite de l'examen consistera en des commentaires à propos d'un exposé d'une vingtaine de minutes dont le sujet devra être choisi pour éviter au maximum des considérations de ce genre.

Mais il n'empêche, ajoute-t-il, qu'il y aura au moins deux correcteurs, et qu'il sera toujours possible de discuter de la correction au sein du jury.

*
**

Un membre demande si, ainsi que l'a déterminé le pacte pour les désignations, les postes de direction, soit dans l'enseignement primaire, soit dans l'enseignement moyen, seront attribués, par priorité, aux porteurs de diplômes de l'enseignement officiel.

Le Ministre rappelle, en effet, qu'en vertu du paragraphe 15 du Pacte scolaire, les fonctions d'institutrice gardienne, d'instituteur primaire et de régent dans l'enseignement de l'Etat sont accordés par priorité aux porteurs d'un diplôme de l'enseignement non confessionnel; qu'en ce qui concerne les licenciés, la priorité est accordée aux porteurs d'un diplôme d'un établissement non confessionnel, sous cette réserve qu'il est veillé à admettre un pourcentage de diplômés de l'enseignement confessionnel égal au pourcentage moyen de deux législatures qui ont précédé novembre 1958.

Hetzelfde commissielid vraagt welke administratieve diensten in aanmerking kunnen worden genomen, met een maximum van vijf jaar, om de periode van vijf jaar om de periode van tien jaar dienst vast te stellen die vereist wordt om het examen voor de akte van bekwaamheid te mogen afleggen.

De Minister verklaart dat het uitsluitend gaat om administratieve diensten welke een leerkracht als dusdanig kan vervullen, te weten een vakbondszending of een zending naar het buitenland binnen het raam van de internationale culturele betrekkingen.

Aldus is het zeer duidelijk dat de diensten die bijvoorbeeld als opsteller in een Departement werden volbracht door de houder van een onderwijsdiploma, die er niet zou in geslaagd zijn zich in een school te laten benoemen, niet in aanmerking komen.

*
**

Hetzelfde lid stelt nog een derde vraag : hij wenst te weten of de maatregelen inzake bevordering toepasselijk zijn op het Rijksonderwijs met beperkt leerplan.

Het antwoordt luidt ontkennend.

*
**

Een ander commissielid vraagt of het schriftelijk gedeelte van het examen dat wordt afgelegd ter verkrijging van de akte van bevordering, door verschillende personen zal worden beoordeeld teneinde te voorkomen dat een enkel examinator zich laat beïnvloeden door overwegingen van wijsgerige aard die de kandidaat zou hebben te kennen gegeven.

De Minister wijst erop dat het schriftelijk gedeelte van het examen zal bestaan in een commentaar op een uiteenzetting van een twintigtal minuten waarvan het onderwerp zo zal moeten worden gekozen dat overwegingen van die aard zoveel mogelijk achterwege blijven.

Dat neemt niet weg, zo zegt de Minister, dat er ten minste twee correctoren zullen zijn en dat het altijd mogelijk zal zijn de correctie in de examencommissie te bespreken.

*
**

Een commissielid vraagt of de directieposten, hetzij in het lager onderwijs, hetzij in het middelbaar onderwijs, bij voorrang zullen worden toegekend aan houders van diploma's van het officieel onderwijs, zoals het schoolpact bepaalt voor de benoemingen.

De Minister wijst erop dat de ambten van bewaarschoolonderwijzeres, van lager onderwijzer en van regent in het Rijksonderwijs, krachtens paragraaf 15 van het Schoolpact bij voorrang worden toegekend aan de houders van een diploma van het niet-confessioneel onderwijs en dat, wat de licentiaten betreft, voorrang zal verleend worden aan de houders van een diploma van een niet-confessionele inrichting, onder dit voorbehoud dat er voor gewaakt wordt een percentage van gediplomeerden van het confessioneel onderwijs op te nemen dat gelijk is aan het gemiddelde percentage der laatste twee legislaturen vóór november 1958.

Mais, ajoute-t-il, dès que quelqu'un est entré dans l'organisation de l'enseignement de l'Etat, il perd toute étiquette.

Cependant il est bon de préciser, dit-il encore, que la possession du brevet ne sera une garantie de promotion que si le titulaire est irréprochable.

Le Ministre pourra donc récuser un candidat; le protocole du 8 mai 1963 le prévoit, qui dit : « Dans ce cas, il informe de son intention la Commission permanente du Pacte scolaire, qui en délibère et qui peut déléguer des personnes pour entendre le candidat ».

*
**

En vertu du Pacte scolaire, paragraphe 19, dit un commissaire, pour les membres du personnel de l'enseignement subventionné qui possèdent les titres requis pour la même fonction de l'enseignement de l'Etat, les avantages sont égaux à ceux qui sont accordés à l'Etat.

Ayant sous les yeux, ajoute-t-il, le programme des épreuves organisées pour l'attribution de brevets de direction (*Mouvement Belge*) 2 juin 1964 — pages 6.152 à 6.155) et jugeant du sérieux de l'examen, il se demande si la notion de l'égalité des titres ne va pas être faussée, en n'exigeant pas la possession du brevet de promotion dans l'enseignement subventionné.

Non, répond le Ministre, car le brevet d'aptitude n'est pas un titre.

En effet, un titre est un certificat attestant d'un certain degré de connaissance. Il est loisible à n'importe qui de la conquérir, selon le niveau atteint.

L'épreuve conduisant à la possession du brevet n'est qu'un mode de sélection. On ne demande du reste pas d'y faire preuve de connaissances, mais d'une simple familiarité avec une matière mise à la disposition des candidats.

*
**

Evoquant les reprises d'écoles primaires communales par l'Etat, un commissaire fait remarquer combien il est illogique que le personnel d'une même école lorsque cette dernière est communale, soit, dans un but de perfectionnement, astreint aux conférences pédagogiques; et ne le soit plus lorsqu'il est muté dans le personnel de l'Etat.

Il souhaite que le Gouvernement mette tout en œuvre pour doter également le personnel enseignant communal d'un statut.

A propos des conférences pédagogiques, le Ministre fait remarquer que ce procédé de perfectionnement professionnel est le fait de l'inspection qui l'organise.

Comme il y a deux inspections distinctes pour l'enseignement primaire communal et subventionné d'une part, et pour l'enseignement primaire de l'Etat d'autre part, on ne peut éviter que les moyens mis en œuvre pour l'administration de l'enseignement soient diffé-

Maar, zo voegt hij eraan toe, zodra iemand in de organisatie van het Rijksonderwijs wordt opgenomen, verliest hij ieder etiket.

Het is evenwel goed nader aan te geven, aldus de Minister, dat het bezit van het brevet slechts een waarborg voor bevordering zal zijn indien de houder onberispelijk is.

De Minister zal dus een kandidaat kunnen afwijzen; het protocol van 8 mei 1963 stelt dit als volgt : « In dit geval brengt hij de Permanente Commissie van het Schoolpact op de hoogte van zijn voornemen; de voormelde Commissie beraadslaagt hierover en kan personen afvaardigen om de kandidaat te onder- vragen ».

*
**

Krachtens paragraaf 19 van het schoolpact, zo zegt een commissielid, ontvangen de leden van het gesubsidieerd onderwijs, die de vereiste bekwaamheidsbewijzen bezitten voor hetzelfde ambt in het Rijksonderwijs, dezelfde voordelen als die welke worden verleend aan de personen van het Rijksonderwijs.

Hij heeft het programma vóór zich van de examens die georganiseerd worden voor de toekenning van directiebrevetten (*Belgisch Staatsblad* van 2 juni 1964 — blz. 6152 tot 6155) en bij zijn oordeel over de ernst van het examen vraagt hij zich af of het begrip gelijkheid van bekwaamheidsbewijzen niet zal worden vervalst, doordat het bezit van het bevorderingsbrevet niet wordt geëist in het gesubsidieerd onderwijs.

Neen, antwoordt de Minister, want het bekwaamheidsbrevet is geen bekwaamheidsbewijs.

Een bekwaamheidsbewijs is namelijk een getuigschrift waaruit een bepaalde graad van kennis blijkt. Het staat een ieder vrij het te verwerven, volgens het bereikte niveau.

Het examen ter verkrijging van het bekwaamheidsbrevet is slechts een selectiemiddel. Men vraagt trouwens niet blijkt te geven van kennis, maar wil eenvoudig nagaan of de kandidaat vertrouwd is met een materie die hem wordt voorgelegd.

*
**

Een commissielid die handelt over de gemeentelijke lagere scholen die door de Staat worden overgenomen, merkt op hoe onlogisch het is dat de personeelsleden van een zelfde school, wanneer zij een gemeenteschool is, verplicht worden tot het bijwonen van pedagogische conferenties om zich te vervolmaken, maar hiertoe niet meer verplicht worden wanneer zij overgaan naar het Rijksonderwijs.

Hij verlangt dat de Regering alles in het werk zal stellen om eveneens een statuut te verlenen aan het gemeentelijk onderwijzend personeel.

In verband met de pedagogische conferenties vestigt de Minister er de aandacht op dat het initiatief tot beroepsvervolmaking uitgaat van de inspectie die het organiseert.

Aangezien er twee onderscheiden inspecties bestaan, enerzijds voor het gemeentelijk en gesubsidieerd lager onderwijs en anderzijds voor het Rijkslageronderwijs, is het niet te vermijden dat er uiteenlopende middelen voor de verbetering van het onder-

rents. Dans la mesure du possible, ajoute-t-il, il faut essayer d'unifier, sans pour autant vouloir tout mêler.

En ce qui concerne l'amélioration d'un statut en faveur du personnel enseignant communal, il est prêt, déclare-t-il, à examiner dans quelle mesure il peut envisager la question.

**

Tout en se réjouissant que le projet prévoie la création d'un Conseil national de l'Enseignement de l'Etat, un membre regrette cependant que le texte qui est soumis au Sénat ne porte pas institution d'une véritable cogestion de l'enseignement, cogestion qui aurait introduit, dans différentes commissions, du personnel des divers degrés.

Le Ministre reconnaît qu'il ne s'agit pas, assurément, de véritable cogestion. Mais il souligne que la première fois, le droit syndical va s'exercer au plus haut niveau : la structure même de l'enseignement.

Il admet bien volontiers que le personnel serait peut-être plus intéressé par une véritable mission de gestion au sein de son école et promet d'examiner la question à l'occasion d'une révision de l'organisation des conseils du personnel.

Un commissaire se demande si l'accord politique du 8 mai 1963 n'est pas le résultat d'un discours qu'a prononcé, en séance publique de l'Assemblée, le président du groupe P.S.C. du Sénat.

Si sur l'ensemble du statut, il peut marquer son accord; s'il se réjouit de la satisfaction que les dispositions nouvelles ne manqueront pas d'apporter aux organisations syndicales, qui les réclament depuis longtemps; s'il admet que les accords sont nécessaires, il estime qu'en cette matière, on a dépassé la mesure, en inscrivant dans les textes une rétroactivité remontant au 15 avril 1963. Il pense qu'on n'avait pas le droit, depuis la date de cet accord, de ne plus recruter que suivant des conditions qui n'étaient pas formulées, et que ces pratiques n'ont pas été favorables à l'enseignement de l'Etat.

Il est vrai, répond le Ministre, qu'en avril 1963, au cours d'une séance publique, le président du groupe P.S.C. du Sénat a exigé que soient examinées les conditions de recrutement et de promotion au sein du personnel de l'Etat.

Mais quand le protocole a été conclu, le recrutement ne posait pas de problème : le pacte même en réglait les modalités. On s'est demandé alors comment résoudre le problème des promotions.

Et pour éviter que tout ne soit attribué avant la mise en vigueur des conditions sur lesquelles on devait encore se mettre d'accord, on a neutralisé. C'est pourquoi l'Etat n'a pas nommé : il a désigné jusqu'au moment où le système du Brevet d'aptitude, mis au point, permettrait de faire jouer l'accord.

Le Ministre estime qu'il s'est agi là d'une simple question de correction.

**

vijs worden gebruikt. Zoveel als enigszins mogelijk is, aldus de Minister, dient gestreefd te worden naar eenmaking, evenwel zonder alles door elkaar te halen.

Wat betreft het opstellen van een statuut voor het gemeentelijk onderwijzend personeel is hij bereid, zo verklaart hij, te onderzoeken in hoeverre hij deze kwestie in overweging kan nemen.

**

Een commissielid verheugt er zich over dat het ontwerp voorziet in de instelling van een Nationale Raad voor het Rijksonderwijs, maar betreurt het dat de tekst die aan de Senaat wordt voorgelegd, geen werkelijk medebeheer van het onderwijs invoert, waardoor het personeel van verschillende graden zou deel uitmaken van verschillende commissies.

De Minister geeft toe dat het inderdaad niet om een werkelijk medebeheer gaat. Maar hij legt er de nadruk op dat het vakbondsrecht voor de eerste maal zal worden uitgeoefend op het hoogste niveau : de structuur zelf van het onderwijs.

Hij geeft gaarne toe dat de personeelsleden wellicht meer belang hechten aan een werkelijke beheersopdracht in hun school en hij belooft de kwestie te zullen onderzoeken bij de herziening der organisatie van de personeelsraden.

Een lid vraagt zich af of het politiek akkoord van 8 mei 1963 niet het resultaat is van een rede door de voorzitter van de C.V.P.-fractie van de Senaat in openbare vergadering uitgesproken.

Hoewel hij zijn instemming kan betuigen met het statuut als geheel, hoewel hij zich verheugt over de voldoening welke de nieuwe bepalingen onbetwistbaar zullen schenken aan de vakverenigingen die er sinds lang om vragen, hoewel hij aanvaardt dat de akkoorden noodzakelijk zijn, toch is hij van mening dat men te ver is gegaan, toen men aan de teksten terugwerkende kracht tot 15 april 1963 heeft gegeven. Hij denkt dat men niet het recht had na de totstandkoming van het akkoord, nog enkel aan te werven volgens voorwaarden die niet geformuleerd waren, en dat deze manier van doen niet gunstig is geweest voor het Rijksonderwijs.

Het is waar, aldus de Minister, dat de voorzitter van de C.V.P.-fractie van de Senaat, in april 1963, tijdens een openbare vergadering gevraagd heeft dat de voorwaarden inzake aanwerving en bevordering van het Rijkspersoneel onderzocht zouden worden.

Doch toen het protocol werd afgesloten was de aanwerving geen probleem meer. Het pact regelde de modaliteiten ervan. Men is dan gaan zoeken naar een oplossing voor de kwestie van de bevorderingen.

En om te vermijden dat alles reeds toegewezen zou zijn vóór de inwerkingtreding van de voorwaarden waarover men nog tot overeenstemming moest komen, heeft men geneutraliseerd. Daarom heeft de Staat niet meer benoemd; hij heeft aanwijzingen gedaan tot op het tijdstip dat het systeem van bekwaamheidsbrevet klaar zou zijn en de werking van het akkoord mogelijk zou maken.

Volgens de Minister is dit dus eenvoudig een kwestie van correctheid.

**

Enfin, un membre craint que les désignations de directeurs pour les écoles moyennes qui doivent ouvrir le 1er septembre 1964 ne puissent être faites à temps.

Le Ministre le rassure en lui disant que les candidats aux postes de direction des écoles moyennes doivent prendre leur inscription à l'examen avant le 15 juin, que l'épreuve aura lieu suffisamment tôt et que les désignations seront faites à temps.

III. — Examen des articles.

L'examen des articles ne donne lieu à aucune discussion.

Tous sont approuvés à l'unanimité.

L'ensemble du projet ainsi que le présent rapport sont approuvés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. JENNARD.

Le Président,
H. LEYNEN.

Ten slotte geeft een lid uiting aan de vrees dat de aanwijzing van directeurs voor de middelbare scholen waarvan de opening op 1 september 1964 moet plaatshebben, niet tijdig zullen kunnen geschieden.

De Minister stelt het lid gerust door hem mede te delen dat de kandidaten tot het directeurschap van de middelbare scholen zich vóór 15 juni voor het examen moeten laten inschrijven, dat het examen zelf op tijd zal plaatshebben en dat de aanwijzingen tijdig zullen geschieden.

III. — Artikelsgewijze onderzoek.

Het artikelsgewijze onderzoek gaf geen aanleiding tot bespreking.

Alle artikelen werden met algemene stemmen aangenomen.

Het ontwerp in zijn geheel alsmede dit verslag zijn met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
E. JENNARD.

De Voorzitter,
H. LEYNEN.